

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 25 kr.
Egyes szám ára: 10 krajczár.
Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
A lap szellemi részére s a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések
Áraskály szerint számítottak. — Nagyobb és többeszer hirdetések jutányosan eszketőltetnek.
Bélyeg minden egyes beíratásnál külön 30 kr.
Nyílttér postai sorá: 30 kr.

A pártfegyelem.

Megvalljuk őszintén: nem a legszivesebben foglalkozunk a czimfeliratba írt kérdéssel, mert attól tartunk, hogy a kérdés taglalásánál oly elemi dolgokkal kell előállanunk, melyekkel már mindenki tisztában van s meggyőző erejük előtt mindenki meghajlik. De mert annak, a mi mindenkiek szívében és gondolatában él, hangot is kell adni s az efféle hangadás, mert mindenkiel közös, mindig általános hatású: meg kell ötnünk azt a bűrt, mely mindenkinek idegrendszerén végig rezeg s mindenütt egyforma hangot ad.

Azzal az elemi igazsággal — azt hisszük — mindenki tisztában van, hogy párt-szervezkedés, pártfegyelem nélkül el nem képzelhető. Bármilyen nemes czéloknak szolgálatába szegődjék is valamely párt, bármily nagy igazságok képezzék is szervezkedésének alapját, annyi kétségtelen, hogy pártfegyelem nélkül e nagy igazságok csupán mint elismert fenséges elvek maradnak meg, de az életbe, a nemzetnek életébe át nem vihetők, be nem oltathatók s praktikus megvalósításuk — tehát épen a fődolog — nem létesíthető. Már pedig életképességre s arra, hogy valamely nemzet életének fejlődését előbbre vigye, azt határozott irányú mederbe terelje, csupán azon párt számíthat, a melynek minden tagja a szervezkedés nagy igazságai előtt feltétle-

nül meghajolva s azoknak szolgálatában érvényesülni a pártfegyelem révén igyekszik. Valami szépet, valami magasztosat, valami maradandót s olyat, a minek alkotása nem mulékony természetű, hanem századokra kibat s olyat, a mi a nemzetnek vérébe megy át, csakis az a párt tud alkotni, a mely szervezkedés elvi alapokra fektetve az elvek diadalra jutásában — saját tagjainak egyéni nézeteitől eltekintve, érzékenykedéseit ellensúlyozva, sőt legyűrve, egyedül az alkotmányos formák keretében megfontolva hozott párttáborzat értelmében munkál és fejt ki tevékenységet.

A párttáborzatnak supremáciája az egyéni nézet fölött minden kétségen kívül áll; de annyi is bizonyos s mi is szívesen aláírjuk, hogy a pártéletnek egyik legnehezebb, egyik legérzékenyebb kérdését éppen az képezi, mely a körül forog: mennyire érvényesülhet s meddig mehet el az egyéni akarat a párttáborzattal szemben?

A felelet e kérdésre azonban, ha annak mélyére hatolunk, még sem nehéz, sőt igen egyszerű: a párttáborzat előtt, ha alkotmányos formák között hozatott, az egyéni akaratnak feltétlenül meg kell hajolnia. Ha ez nem így lenne, ha ennek ellenkezője állana, ha a hozott párttáborzatokkal szemben s azoknak egyenes ellenére az egyes tagoknak nézeteik érvényesíthetőségében teljes szabadság engedtetnék, efféle szervezkedés épen élet-

gyökereiben támadná meg a pártot, megvonná tőle amaz élető elemet, melyből erejét veszi s e helyzet nem egy szerves párthoz, hanem pártbomláshoz vezetne el egyenesen. Halálos betegség lenne az, mely már bölcsőjében ölné meg a pártot.

Ne higgye azonban senki, hogy e felfogás, e nézet az egyéni nézet és akarat megsemmisítését és nullitását jelentené. Ellenkezőleg. A párttag nézetének, akaratának érvényesítésére tág tér nyílik s teljes szabadság engedtetik — a párt kebelén belül, ott a határozatok meghozatalánál; és mert a párttáborzat ereje a párttagok akaratának egyöntetű találkozásában rejlik s annak egyenes folyamán képezi s az nem más, mint a többek akaratának alakját öntött egyéni akarat; minden komolyan gondolkodó előtt nyíltan áll, hogy a párttáborzat az egyéni akarat szabadságába sem nem ötközik, sem érvényesíthetése elé gátokat nem emel. Ámde, ha ez akarat ott a pártéletben belül, nem érvényesíthetett olyképen, hogy az a többek akaratává váljék, ez esetben a legprimitívabb alkotmányos szervezet is megköveteli azt, hogy nézetét a meghozott határozatnak alárendelje és pedig elvi kérdésekben feltétlenül, személyi kérdésekben pedig mindenestű úgy, hogy a párttáborzat ellenére ne működjék.

Ez alapigazságok, minden párttal közelek;

TÁRCZA.

Halottak napján.

Az elmúlás sorvasztó szellője
Végig vonul a szürke táj fölött,
S az elhaló természet utolsó virága,
Hervadtan int a sárga lomb között.

Elmuló ősz hervadó virágit
Szédő össze gonddal édes gyermekem,
S helyezd a sirra c virágot, hol
Szülő, rokon, vagy jó barát pihen.

Lobogjon a láng is a sírokon
És ömöljön el fénye aszertészt,
Mert szívünk virága a kegyelet,
Ma itt őli magasztos ánnepét.

Felsír a szív a bus enyészeten
S a kötkedés szülője lez e hant.
A hitben vigaszt csak alig lelünk
S félve kérdjük: mi vár reánk alatt?

A mely sírnak utokzatos éje
Ne legyen létünk átka, bánatunk;
Hinni és remélni kell a szívnek
A sir fölött is, mert: „Feltámadunk!”

Luby Károly.

Florenz.

(Ita: HANZELY-MAULATH ETELKA.)
(Vége.)

Mennyi kincset érő művészet van itt összehalmozva e falak között... szegény laikusok... mi ezt soha meg nem értenénk!
Egy nyolczszögletű kisebb terem közepén van

a híres Medici Venus felállítva, melyet Rómából, a Mediciek palotájából hoztak Firenzebe, 1770-ben. A Pitti-palota és a Galleria degli Uffizi, állítólag össze vannak kötve egy titkos folyosóval egymással, mely most a közönség használatára van bocsátva, de kevés olasz tudományunkkal nem bírtuk magunkat az ott őrt álló egyénnel megértetni s magunktól nem akadunk reá, tehát a Ponte Vecchio-nak vetjük utunkat, hogy eljuthassunk a híres Pitti palazzo-hoz.

A Ponte Vecchio, mint már neve is mondja, Firenze legrégibb hidja és régi modorban épült stíljéről nevezetes. Mindkét oldalán, sűrűn egymás mellett aranyműves-boltok sorakoznak, szebbnél-szebb florenczi arany- s ezüst-munkával, mindmegannyi remek műve az ötvös-művészetnek.

Az ékszerészek boltjai, mint a fecske-fészkek vannak a hid falához ragasztva, különféle formákban és alakban függnek ég- és víz között, merészen és ideálisan egyszersmind, alattuk az Arno vize folyik csöndesen a széles mederben. A Palazzo-Pitti a föld legreमेkebb palotáinak egyike; a toscanai építészet soha sem teremté nálnál nagyobbyszerűt és gazdagabbat!

Keletkezéséről a történet így hangzik: A Pitti- és Medici-család között, éppen oly ellenséges viszony uralkodott, mint Veronában a Montecchi és Capuletti-k között. Mig ott a szív beszélt... itt az irigység szakította meg a barátság lánczát. Mindketten dominálni akartak uralmukkal a város fölött; egyik a másikat kívánta felülmúlni gazdagság-, fényűzés- és passiókban. A Palazzo-Vecchio-t, a Mediciek remek palotáját, mindig irigy szemmel nézte

Lucanus Pitti... és elhatározta, hogy szebb palotát emel magának ennél is. Így épült fel mesés pénzen, a nagy, sötét, nyers quadrát kövekből... a most is még Pitti-palotának nevezett 2 emeletes épület, mely felülmulta nemes, előkelő izlésével, a tornyos Palazzo-Vecchio-t. A második emeleten van a kép-csarnok, mely egyike Olaszhon legnevezetesebbjei közé számíttatik. A sok terem tetéjét részint művészi fa-stukk, freskók avagy aranyozott faragványok takarják s benn a termekben látni még néhány remek bútorarabot, többnyire mosaiikkal kirakott márvány-asztalokat — a régi, elmúlt időből. A Pitti-családtól 1549-ben azután Eleonora, Cossimo nagyherczeg neje vette meg, ki megszerette e palotát s hozzá egy nagy kiterjedésű parkot alakított, melyet giardino Boboli-nak nevezett el. Az első emeletet a királyi szobák és termek foglalják el, melyek pompások és gazdagok; innen a Boboli-ban mentünk, mely a palota egyik kapuján át vezet be. Gyönyörű Cyprus-allée vezet a Vasca dell' Isolato-hoz, egy oval-szerű tóhoz, melyen hatyúk úszkálnak s közepén egy kis sziget, telve narancs- és citrom-fakkal s az Oceanus szobrával.

Említtést érdemelnek még a sok főúri paloták, melyek mind solid, monumentális épületek; többi között: a Palazzo-Strozzi, Palazzo-Rucottai, Palazzo-Corsini, Palazzo-Pazzi, valamennyi képtár- és műkincsekkel. Nagyon tett szert nekem a Piazza Santa Croce, Dante szobrával, arczozal a Santa Croce-templomhoz fordulva. Ez a templom a firenzei nagy embekek Pantheonja — egy nagyszabású, gothikus építmény, mely élénk benyomást tett reám. Teljes két óráig időztem e templomban és

meg kell lenniök a szabadelvű párthoz ép úgy, mint az ellenzéki párthoz; különben mint pártok létezésük azonnal megszűnnek s frakciók laza tömegévé törpülnek. Elismerjük ezt mindnyájan, de az igazságokat nem előlegezzük egymásnak egyformán. Az alkotmányos élet történetében nyíltan áll, hogy elveket, elvi alapon való szervezkedést, a nemzettel sajátos eszméket magának vindicálni mindenkor az ellenzék szokott s attól, aki egyúttal a hatalom birtokában van, minden szépté, minden elvi dolgot egyenesen megtagad. Már pedig a hatalom nagyon szépen megtudott s meg tud férni minden széppel, minden nemessel, sőt még jobban és sikeresebben, mint minden más, mert az elfogadott és vallott eszmék megvalósításához a szükséges eszközök is kezében vannak s azokkal élni is akar, élni is tud.

Amde személyes politikáért él vele — mondják. Jól van. De hát mi is az a személyes politika? Nem egyéb, mint egy üres felkapott frázis, mert hiszen a pártirányzat mögött egy oly határozat áll, mely ép oly formák között jött létre, mint az ellenzéknek bármely határozata; a többieknek akarata ez is, amaz is, a kölcsönös meggyőzésnek folyamánya mind a kettő, tehát nemcsak formailag, de lényegében s értékében is azonos egymással; mindkettőnél az érvényesülhetőség erejét a pártfegyelem képezi, oly pártfegyelem, mely személyessé egyénileg sohasem válik. Ezt a pártfegyelmet nagyon jól ismeri az ellenzék is, mert hiszen ő is elvárja s egyenesen megköveteli tagjaitól, hogy annak s mit pártirányzatát emel, s szolgáljanak s saját nézetüket, akaratukat alárendeljék; ellenesetben létezését adná fel egyenesen. Avagy miként lenne életképesnek elképzelhető egy oly ellenzék, mely megengedné, hogy egyes tagjai a hozott megállapodás ellenére a kormánypárttal szavazzanak — pusztán személyes sympathiából? S mit szólna ahhoz, ha egyes tagjai azaz állanának elő: határozatok el bármint is, én nem megyek veletek, hanem a kormánnyal, mert a kormányelnököt tisztakező embernek ismerem,

sympathiámat ő bírja egyedül! Elhinné-e az efféle pártagnak, hogy — mint azt hangzatosn bizonyára el nem mulasztaná — e mellett őszintén ellenzéki marad s maradhat? Bizony, bizony aligha tévedünk, hanem azt mondaná: elhiszem, elhiszem, de nem kérek belőle. És teljesen igaza lenne, mert ha valahol lehet személyes politikáról szó, akkor itt lehet, e félellezéki tagoknál, a kik ekként cselekedve, tisztán személyi politikát követnek és pedig annak a legveszélyesebb fajtát, mely megtámadva a pártfegyelmet, pártot bomlasztó elemet hurcol be a pártkötélkébe. Nem azok, a kik meghajolnak a párt akaratára előtt, nem azok, a kik birnak oly egészséges érzékkel, hogy egyéni tekinteteket leszorítani képesek, nem azok, a kik az egyéni akaratot szabadsággá fajúlni nem engedik, nem ezek őrnek személyes politikát, hanem azok, a kik a nemzet életének előbbre vitelét, fejlődését, erősülését eredményező elveket zsákmányul dobják oda az egyéni akaratnak s még megkövetelik, hogy e mellett igaz, őszinte és hű ellenzékieknek tartsa őket mindenki! Bizony, bizony az így szervezett ellenzék sohasem fog megbuktatni kormányt, sohasem fog létesíteni rendszer-változást.

Pártfegyelem kell az egész vonalon, ezt kívánjuk, ezt kérjük magunknak mi is s tisztán szabadelvűnek csupán azt ismerhetjük el, aki e fegyelmet nem áldozza fel az egyéni sympathiáknak. Ez a legelémibb követelménye az alkotmányos életnek s korántsem abszolutisticus, mert annak, aki annyira gyöngő, hogy ez alapigazságot bevenni nem meri, annak, a kiből szabadelvűsége — talán önönmagát altatva — ennyire megingott, mindenkor szabad levonnia magatartása után a consequentiákat s megmenteni a pártot attól, hogy kifelé ott, a hol cselekednie kell, mert cselekedni kötelesség, gyöngének bizonyuljon.

A társadalmi élet s a vallás.

Gyász után írottak: Dr. KÖSSACZYK ARNOLD.

Bizonyára számtalan s egymástól eltérő meghatározásokat olvastunk s hallottunk már a

vallásról. Egy részük különösen a physical szempontra fekteti a súlyt, más részük pedig a metaphysicaira; a társadalmi életet majdnem sohasem érintik. S mindezzel az ember és a hozzá többé-kevésbé hasonló felsőbb hatalmak között létező **társadalmi köteleknek** az eszméje az éppen, a mi az összes vallási fogalmak között egységet terem. Az ember akkor válik valóban vallásossá, ha az emberi társadalom fölé, melyben él, egy másik, jóval hatalmasabb, fenségebb társadalmat helyez. A társadalomultság mintegy kitágul, kiterjed s felhat a csillagokig (Gyau). A vallásnak valódi alapoka s eredete az **életnek s főleg a társadalmi életnek fejlődésére** forduló vissza.

A vallást mindaddig tényleg úgy fogták fel, mint az egyéni ész és képzelet egyszerű terméket; eredetét vagy azon szükségére vezették vissza, mely szerint a világnak tümenyeit s magát a világot kimagyarázni igyekeztek (Comte Agost theologiai korszaka); vagy az istennek, az abszolút eszméjére és érzetére (Schleiermacher, Lotze, Müller Miksa stb.) Ez elméletnek részben igazságuk is van, csakhogy a vallásban első sorban sociológiai tümenyét kell látnunk. Hiszen a vallások nem születnek sehol a társadalmon kívül, hanem a társadalomban; sőt a társadalom egyik kötelekét, a létezésnek és a haladásnak egyik feltételét képezik. Kezdetben a vallás ölel fel mindent; a kezdetleges erkölcs vallásos, a kezdetleges jog vallásos, a bölcseszet és a tudomány csak jó későn szakad el a vallástól. Ha tehát a vallás egyik köteleke az embereknek a felsőbb hatalmakkal, épp úgy egyik köteleke az az embereknek önönmagukkal s a *vinculum supernaturale* alapján egyúttal a *vinculum naturale* egyik feltétele. A társadalomnak azért hoznak létre vallásokat, mert szükségük van azokra, mert azok vitális érdeknek reájok nézve, a létezésnek, az izmosodásnak hatalmas rögöi, melyek arra szolgálnak, hogy a létért való örösi küzdelemben a győzelmet biztosítsák. Minden társadalomban él többé-kevésbé homályos érzet azon feltételek fölől, melyeken létezés és haladása nyugszik, csaknem észhatatlan ösztön vezeti őt. Valamint mindenkor bizonyos kormányzatot alkot. Önönmagának bent és védelmi eszközöket tettemt kifelé, törvényeket, szokásokat emel érvényre, épp úgy alkot az magának hitelvetek — symbolicus *alkizatokat* az egyetemes élet, a mindenség alap oka, az emberi élet, az emberi végzet fölől, s azokat saját érdekéhez, mint társadalom, idomítja létezését és tökélyesbbitet megzabó föltételekkel teljes összhangzásban. Ima ez képezi *alapját* a vallásnak;

csak teher... Ugy van... igen nagy, elviselhetetlen teher.

Azután felejténi kell és a kit egyszer szívből, igazán szeretünk, azt örökre felejténi oly nehéz, szinte lehetetlen és segítségül kellene hívnom az észrontó mámort és ez mindig alább és alább súlyoszi az embert...

De mit. Egy jól irányzott lövés és egy óra alatt megszabadulok mind e gondoktól, mind e bajoktól...

Még néhány ügyet kell rendbe hoznom, néhány levelet. Egyet szegény édes anyámhoz... Ha rá gondolok, hogy többé nem látom őt és kedves hugomat, könyök töltölnek szemembe... de, nincs helye a gyengeségnek; ennek meg kell lenni.

Készen vagyok és most készülhetünk az utolsó utra, még néhány perc, és... Kinyílt az ajtó és belépett rajta Havass anyja.

— Isten hozott most jó anyám! — kiálta és zokogva borult anyja kebelére.

Tíz év mult el a fenti esemény óta, 10 hosszú év. Havass már egy nagyobb vidéki város legkeresettebb ügyvéde. Az akkor magát minden áron főbe lőni akaró Havass megnősült és egy szép kis fia is van.

— Eppen ma van tíz éve, — mondta a fenti történetet befejezve.

Felesége hízlelve oldalához simul és mondja: — Látod, látod, még is kár lett volna magad akkor főbe lőni.

Deczember.

nem tudtam eltelni nagyszerűségével. Itt nyugszik Michelangelo, mint a város szűllője; emléköve előtt áll, míg élék... oly szép... oly remek az egész kivitel! Háromféle művészetet mondott magának; a Geniusok pazarul megajándékozá... egyforma nagy volt mind a háromban... festő... építész... és szobrász... egyszerre! S e három földomány Geniusza borul, fájdalmasan felsírva most síremlékére, siratva őt örökre!

Itt vannak még Bonaparte Julia, Galileo Galilei, több miniszter és művész eltemetve; valamennyinek díszes és művészi kivitelű síremléke van.

Annyi sok szépet és nevezetesezt láttunk e városban, hogy égett már a fej és szellemünk ki volt fáradva; kocsióra ülve tehát, elhatároztuk megtekinteni Firenze környékét is.

Gyönyörű befásított és nyaralók által környezett széles úton haladva... az ugynevezett «Piazzala Michelangelora» jutottunk, honnan elragadó kilátás nyílik a városra és a közeli dombokra.

Egy szép téren áll Michelangelo Dávid szobra, tovább egy elegáns kávéház s innen ismét más irányban vezet le az út, nagy körülakban a «Porta San Nicolò»-n át a városba.

Egy igen kedves sétatér és kikocsizó helye Firenzének a «Cascina»-k, mely egy három kilométer hosszú, keskeny park, gyalog-ösvény és széles kocsiút; egyszerű, minden virág nélkül, de egy kedves kis fészket az Arno és Mungone összefolyásánál, régi ós fák és örökzöld Pinia-bokrokkal. A végén egy indus herceg szobra áll, neve «Radseha Holapore», ki itt elhunyt s kívánságára az itteni Crematoriumban elégették.

De száz szónak is egy a vége — mondja a nóta — s nálunk is ez a sajnos körülmény bekövetkezett! Három napi itt időzés után, búcsút vettünk Firenzétől.

Isten hozd tehát szép Firenze! Mindég emlékeimben fogsz maradni, mert szívem szeret... lelkem csodál... s örökre hódolok előtted!

Azután.

Hat kikosaraztak — mondá Havass Endre hazatérve utjáról.

Ugy van: kikosaraztak — ismétlé, miközben egy székre ereszkedett.

Pedig hogy szerettem, életemet tudtam volna érte áldozni. És néha úgy látszott, mintha ő is viszonzta volna érzelmeimet, de világos, hogy mind csupa ámitás, tettetés volt, hisz kikosarazott.

Mennyit ábrándoztam és minő merész ábrándokat szőttem magamnak. A gondolat, a pusztá, üres gondolat, hogy hogyan fogunk élni, hogyan szeretjük egymást: egészen a hetedik egbe emelt fel, de lezuhanam onnan. Ábrándjaim, mint szél által hajtott felhő-rongyok, elusztak, szétzúrták őket az a rideg, szívdermesztő valóság, hogy ő nem szeret.

Nem lehet nélküle élnem, — folytatta — de ha élnek, mit érne az életem, hisz akit kismeltem magamnak társul az életben, a kiért dolgozni, küzdeni szándékoztam, az eltaszított magától.

Mit ér az élet nélküle, ki hivatva lett volna azt, mint a fényes északi csillag, a hajósoknak az útját megvilágítani, hisz' nélküle az élet

annak java része sociologiai. De nem szabad megelégednünk a pszichologiai alapról sem: sőt ellenkezőleg, nem szenved kétséget, hogy a társadalmat emberek alkotván, minden sociologiai tüneményi psychologiai gyökerekkel bír. Ha tehát a vallási társadalmi szükség teremtetted meg, e socialis szükség nem egyéb, mint az individualis szükségletek summájának az eredménye. Ha az ember — physical és intellectualis életének kifejlődése révén, nem érezne szükségét annak, hogy a látható tüneményeket túlszárnyalja az által, hogy azoknak alapokait fűrkészi ki, ha az életnek benső törvénye nem irányítaná tekintetét mindenütt a vég felé, ha továbbá nem élne benne a végtelenség és a tökéletesnek eszméje csirában, ha végre nem hajlaná a vágy, a segély, a támogatás, egy felsőbb ottalom felé tökéletlen s szakadatlanul fenyegetett életében, a társadalom, mint olyan, nem volna elégséges ahhoz, hogy az egyénen kívül álló idegen elemeknek összes szerveit megalkossa s nem szülhetne öleiből vallásokat.

A vallások alakulásában tehát az *egyéni* geniusnak kiváló szerep jutott. «A vallások érzelmek és a hitok — mondja Renouvier — közutodomás szerint igen gyakran a tömeg avatottaitól erednek s azoknak eszmévilágába nem a hagyomány s nem a közös tulajdonná vált eszmék ereje s tekintélye által jutottak... A Pál apostolok, a Mahomedek, a Lutherok oly nyilvánvalóan társadalom-alkotók, a maguk nemében, hogy az ellenkező nézpont, mely mellett, ha mint a társadalom által alkotott teremtményeket tekintenek őket, teljesen másodrendűvé törpülne. Ama nagy mennyei kijelentésben részesült emberéket nem is említen, kiknek történeti alakjai nem domborulnak ki oly élesen, Zoroastert, Budhát és magát Krisztust; mert hiszen ezek is ama kétségtelen tény mellett bizonyítanak: hogy az emberiség a vallás terén az egyéniségtől függ s hogy a vallás fő s alapvető részeiben egyéni s nem társadalmi.» Nem egyéb ez, mint a kiváló emberek harcza a társadalmi állással. Az igazság mérlege azon nézet felé billen, mely a vallások alakulásában mind a két tényezőt felöleli. «Minden kiváló vallás alapításához kiváló emberekre volt s leendő szűkebb, minő Jézus, avagy, hogy egy *történelmi* alakra hivatkozzam, minő sz. Pál volt» (Guyau).

Tegyük azonban hozzá, hogy a nagy vallásalapítóknak két lényeges feltételt kell megvalósítaniuk. Szükséges, hogy geniusuk feltétlenül őszinte legyen: nem élünk már többé oly korban, a hol a vallás a csalafintaság művének tűnhetne fel; szükséges továbbá, hogy a genius, hogy úgy mondjam, önmagát altassa, ihlettségében, benső megnyilatkozásaiban, a mi képesé teszi őt arra, hogy azokban valami emberfölöttit lásson, önmagát Istennek, vagy legalább is arra hivatottnak tartsa. E második feltétel megvalósítása igen könnyen ment a múltban, a hol a psychologiai és a physiologiai tünemények nem ismerése folytán — még a tisztá bölcsészek, a Socratesek, a Plotinok s annyi más azt, hogy valami természetfölötti lakozik bennük, valóban hittek s látományaikat, elragadtatásaikat komolyan vették s mert annak felfogására, hogy genijük egészben saját egyéniségüknek emanatiója képtelenek valának, Istennek való mythicus és csodás összeköttetésben és érintkezésben hittek. E kiváló embereket egyszerűen az örültek közé sorozni képtelenség lenne; öntudatlanok ők, a kik a bennök lezajló tüneményeket kimagyarázni igyekeznek s a magyarázatot koruk felfogásához mörk. Ma, azon tudományos ismeretek mellett, melyekkel bírunk s a melyeket szükségszerűleg elsajátít, mindenki, a ki a műveltség bizonyos fokára emelkedett a Mózeshez, hasonló ihlettségek és kettő között kellene választaniok: ihlettségüket a szellem természetes gerjedelmének vennék, csupán saját nevükben beszélnének, nem szólnának semmiféle kinyilatkoztatásról, nem prófétáskodnának, egyszerűen bölcsészekként lépnek fel; vagy pedig rajongásuk által önmagukat csálva meg, azt tárgyilagosságnak, személyesítének s valódi örülteké valónak. A mi korunkban azokat, a kik a bennök forrongó erőnek nevet adni, azt természetes és emberi módon kimagyarázni nem képesek, a kik azok által magukat tova ragadtatni engedik s önmagukat megfektetni nem bírják, az elmebetegek közé szokás sorozni méltán. Kicsoda őhajta vallás-alapító lenni a mi korunkban? Bizonyára senki. A tudomány kiülte a csodást még lelkiismeretünk világában

is: látományainkat nem tekinthetjük többé mennyei kijelentéseknek, csupán egyszerű érzéki csalódásoknak s ha azok egyéniségünket csalódásba is ejthetnek, arra, hogy e batást másokra is kiterjeszthessék, immár keptelenek lennének.

(Folyt. köv.)

A gyermekek vallásáról szóló 1894. évi XXXII-ik és az anyakönyvvezetésről szóló 1894. évi XXXIII-ik t. cikkekre rövid ismertetése.

(Befejező közlemény)

Az ugynevezett egyházpolitikai reform törvényei között második az 1894. évi XXXII. törvény, mely szol a gyermekek vallásáról. Eddig, 1868. óta, az 1868-iki LIII. t.-cz szabályozta a gyermekek vallását. Ezen törvény 12-ik §-a szerint a vegyes házasságból, vagyis a különböző vallású szülőkől származó gyermekek közül a fiúk az atyjoknak, a leányok anyjoknak vallását követik és ezen szabállyal ellenkező bármely szerződés, ítérvény vagy rendelkezés érvénytelen és semmi esetben sem bírhat hatálylyal.

Ismeretes dolog, mennyi kellemetlenségnek volt okozója a 68-iki törvény említett rendelkezése.

Az új törvény hatályon kívül helyezi a 68-iki törvény ide vonatkozó intézkedéseit s megengedi, hogy a bevett, vagy törvényesen elismert különböző vallásfelekezetekhez tartozó házasságok házasságuk megkötése előtt egyszerűsített korra megegyezzenek arra nézve, hogy gyermekeik valamennyien az atya vagy anyja vallását kövessék, illetőleg abban neveltesse.

Kiemeljük azonban — a már nem egyszer észlelt téves felfogással szemben, — hogy a törvény ezt a megegyezést csak megengedi, de nem követeli; sőt azt is megmondja, hogy ezen megegyezés hiánya esetén a gyermekek nemök szerint követik szülők vallását.

A megegyezés csak a házasság megkötése előtt és csak közjegyző, járásbíró, polgármester, vagy főszolgabíró előtt a megállapított alakszerűségek mellett jöhet létre.

Ezen alakszerűségekhez tartozik, hogy a megegyezés a házasságkötés személyesen, vagy hitelesített meghatalmazással ellátott meghatalmazottak által jelentendő ki. Ez a megegyezés a házasság megkötése alkalmával a házassági anyakönyvben külön bejegyeztetik.

Az így létrejött megegyezést aztán később csak az esetben lehet megváltoztatni, ha az egyik házastárs a másik vallására lép s ekként a házasság egy vallású házasságává válik, a mikor is természetesen a gyermekek is a szülők közös vallását követendik. Ezen megváltoztatás azonban ugyanazon alakszerűségek mellett eszközölhető csak, mint a házasság megkötése előtti megegyezés.

A harmadik — és ez idő szerint utolsó — törvény az egyházpolitikai reform törvényei között az 1894. évi XXXIII. törvény, mely szol «az állami anyakönyvekről».

Anyakönyveket eddig a születésekről, házasságokról és halálozásokról csupán az egyházak, illetve lelkészek vezettek.

Az anyakönyvek tulajdonképen az emberiség nyilvántartásának tekinthetők.

Az egyházaknak ugyan szintén szükségük van arra, hogy hivaikat nyilván tartsák, de még inkább szüksége van erre magának az államnak.

Az állami anyakönyvek behozatalával az egyházi anyakönyvek nem szűnnek meg. Az egyházak, felekezetek vezetői fogják saját anyakönyveiket ezután is, úgy mint eddig. Csak hogy a polgári élet viszonyainál ezentúl (illetve október 1-je után) nem az egyházi, hanem az állami anyakönyvek lesznek irányadók.

Az állami anyakönyvek ép úgy, mint az egyháziak, háromféleké: születési, házassági és halálozási anyakönyvek.

Az anyakönyveket az e célra kinevezett anyakönyvvezetők, avagy a szintén e célra kinevezett helyetteseik vezetik.

Ezek teljesítik a szükséges bejegyzéseket, — és pedig lehetőleg személyesen; de még ha irtok teljesíti is, az anyakönyvvezető jelenlétében és felügyelete mellett teheti csak s az anyakönyvvezetőknek kell azt aláírnia; — ők

allítják ki az anyakönyvi kivonatokat (mérés-kelt díjért) s végzik egyáltalán mindazon teendőket, a melyekre a törvény őket feljogosítja és kötelezi is egyszerűsített, (pl. a házassági anyakönyvvezető teljesíti a kihirdetést, közreműködik a házasság megkötésénél stb.)

A születési anyakönyvben, mint neve is mutatja, a születések jegyzetnek be.

Minden gyermek születése legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt az illetékes anyakönyvvezetőnél bejelentendő. A bejelentésre első sorban a törvényes atya, azután a bába vagy orvos, mindazok, kik a születésnél jelen voltak, vagy a kiknek lakásában a születés történt és végül maga az anya is kötelezve vannak.

Be kell jelenteni a gyermek utónevét (keresztnevét) is, ha azonban ez még megállapítva nem volna, akkor ez két hónap alatt pótlólag jelentendő be.

Az egyházi keresztelés megtörténhetik az állami anyakönyvbe történt bejegyzés előtt, vagy után. Ha előtte történt, akkor a gyermeknek a keresztelésnél nyert utóneve jegyeztetik be az állami anyakönyvbe. Ha a keresztelés később történt, akkor ott a gyermeknek más név nem adható, mint amely már az állami anyakönyvbe bejegyeztetett és ha mégis más adatnék, a törvény szerint csak a születési állami anyakönyvbe bejegyzett utónevet viselheti.

A házassági anyakönyvbe a házasság megkötése, ha az az illetékes házassági anyakönyvvezető előtt történt, általa azonnal bejegyezendő. Ha azonban a főispán külön engedélye folytán más tisztviselő (polgármester, főszolgabíró, alispán) előtt köttetett meg a házasság, akkor az ezen tisztviselő által felvett s a házassági anyakönyvvezetőhöz küldött jegyzőkönyv alapján történik a házasság bejegyzése.

A halálozások a legközelebbi hétköznapon jelentendők be az illetékes anyakönyvvezetőnél. Ezen bejelentésre a család, a családtagok, az, a kinek lakásában a halálozás történt és végül a háztulajdonos, ha a házban lakik, vannak kötelezve. A bejelentésnél fel kell mutatni a halottkémi bizonyítványt is.

Az említett bejelentések elmulasztását kihágásnak minősíti és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel rendeli büntetni a törvény.

Az anyakönyvvezetők közül nem mindenik lesz feljogosítva a házassági anyakönyvvezetéssel és azzal járó teendőkkel, minthogy ezek nagyobb képzettséget igényelnek. A házassági anyakönyvvezetéssel meg nem bízott anyakönyvvezetők tehát csupán a születési és halálozási anyakönyveket vezetik.

Az összes anyakönyvi bejegyzések és azokkal kapcsolatos teendők díjmentesek (ingyenesek). A felek által kért anyakönyvi kivonatokról azonban mérsékelt díj jár az anyakönyvvezetőknek és pedig egy anyakönyvi kivonattért egy korona. Ha azonban több évi anyakönyvet kell a kivonat miatt átvizsgálnia, akkor minden év után még egy fél korona díj számítható, összesen négy koronánál azonban többet felszámítania nem szabad.

Losoncz hírek.

Losoncz, 1895. nov. 2.

Nincsen ugyan lakásváltoztatási évad s mi mégis nagy költözödések voltak szemtanúi. Ideiglenes szállásról kaszinók költöztek át új — s mint reméljük — állandó lakásra, saját épületébe. Mig a legközelebb emelt községépületünk utólagosan itt-ott hiányt tapasztaltunk s ennek folytán kisebb-nagyobb mérvű elégedetlenséget éreztünk; ez új épület a megelégedés, a kényelem hajléka. Két tágas, nagy terme, a billiard- és az olvasó-szobák, valóságos táncstermeknek is beillenek térs voltuknál fogva. Ezeket kívül a társalgó- és a kisebb játszó-szobák, száma 4, az előszobát kivéve, nem is remélt kényelmet nyújtanak. Magasságuk pedig, mely eynyeli felső régióban a szivar-füstöt, disz-festményeivel bűvös meynyezetet képez. S mert a helyiség földszinten is van, mind ezen előszámlált előnyöknél fogva a látogatók száma már is növekedett. Hisznék, hogy társadalmunk központja, minden jóravaló eszmének megteremtője lesz. Már is mozgalmassá váltak a politikai pártalakulások, az alapválasztás előre vetett árnyéka miatt. A szabadelvű- és a 48-as párt küzdött ekkor

varosunkban. E kettő az időszerint hihetőleg egyesülni fog a néppárt ellen, a melynek egyes nagyvár megyei tagjai már is itt jártak szerezni próbáit. Ha Pongrácz vissza nem lép az alispáni jelöltségtől, az esetben személyi kérdéssé válik volna a választás, most politikai pártviszelyeket ölt magára. Sok függ attól, hogy azok, akik Pongrácz ellenében foglaltak volt állást, most politikai elv szerint módosítsák e nézetüket.

Varosunkban jogász-egyesület is alakult. Czeija: jogi kérdések megbeszélése. Tagjai: a jogvégeztet egyének. Gyülekezési helyiség: a városi szálló egyik terme; az egybe gyülekezés ideje minden szombat estejére.

Mindamellett, hogy a nyár elmúlt s a zordon s esős idő már is beállott, házi eszünk zenekara a térszere adásával fel nem hagyott. Varosunk élénkítését ez idő szerint is eszközli. Legközelebb kedden, 4—5-ig gyönyörködötték közönségünket játékaival.

Van különben más egyéb is, a mi mozgalmassá teszi életünket. A régi vígadó nagytérmeben dioráma van felállítva, a mely a világ legnevezetesebb városait, férfait, eseményeit természetesen hűségben mutatja. Ezen kívül egy csirkusz előadásában is van alkalmunk gyönyörködni. Trennirozott, dresszirozott lovak, kutyák, sőt még egy számár ügyeskedése is figyelmet örvénylő mutatóványokat visznek véghez.

November 1-én reggeli 9 órakor, a helybeli ezred katonasága számára tábori mise tartott, szokott pompával. A protestáns vallású katonák saját templomaikba vonultak, kik számára a helybeli lelkészek tartottak isteni tiszteleteket.

A halottak estején temetőnk nagy fényvel volt kivilágítva. Esti 6 órakor a tanítókezséje ifjusága vonult a temetőbe tanárai élén. Az út körüljén megállapodva, egy imaszó gyászadal elneklése után, az egyik tanítókezséje emlékbeszédet mondott, feljutva az 1881-ben elhunyt Terray Károly, volt tanítókezséje, igazgató, az 1889-ben elhalt Snell János természetfajtan tanár és 1890-ben eltemetett Kovács Emil zenetanár emlékére, valamint egy tanuló-társuk korai halálát. Az egész este nagy közönség hullámzott a temetőn, látogatva övéik sírhelyét, emlékeztve a mulandóság és halandóság busító valójára felett.

Hírek és különféleik.

Személyi hír. Radnay Béla főispánunk októ. hó 30. és 31-én B-Gyarmaton időzött, honnan októ. 31-én a délutáni vonattal távozott Bpestre. A főispánt ismét ma várják a székvárosba, hol a gyűlések vegyél több napig maradj.

Stesser József miniszteri tanácsos úr, mint lapunk egyik munkatársa bennünket Budapestről értesít, november elején pár napra Nógrád-vármegyébe kerül s Balassa-Gyarmatot is látogatásával fogja szerencsétlenné.

Baltik Frigyes ág. hitv. ev. püspök e minőségben nemcsak jónak, de nagylátók szívesnek is látta, hogy a polgári anyakönyvvezetés gyakorlati mibenlétéről tanulmányt szerzen, ugyanezt október 29-én személyesen felkereste Reményi Károly b-gyarmati m. kir. állami anyakönyvvezető, kinek hivatalában az anyakönyvvezetés minden ágát beható szemle alá vette, a kétes dolgokat kérdések tétele által is felvilágosítatván magának. A püspök ez eljárásának célja leginkább a köteles főpánsztori gondosság volt, hogy a lelkészek papok némely előre nem láthatott teendőket iránt kellőképp tisztában legyenek. — egyszerűsége pedig az egyház által is vezetett anyakönyvek részére a hiteles adatok — a hívek különösebb terhelhetése nélkül bevezethetők legyenek.

Hymen. Laszkár Gyula főrendiházi tag, ág. hitv. evang. kerületi felügyelő és neje szül. **Tihanyi** Borbála kedves ifjú leánykáját Ilona k-a-t októ. hó 28-án jegyezte el ünnepélyesen a romhányi kastélyban **Donsowff** Dezső földbírtokos. A polgári házasság, valamint arra következőleg az egyházi esküvő, mint értesülünk, december hó 10-én fog véghez menni. Előre is állandó boldogságot kívánunk e szép frigyhez!

Papválasztás. Honvármegye Rath közönségének ev. lakossága a múlt vasárnap októ. 27-én, lelkészül egyhangúlag **Baltik** Pált, Baltik Frigyesnek, a dunáninneni egyházkerület püspökének s b-gyarmati lelkészének át választotta

meg. A bathiaknak méltán gratulálhatunk ezen szerencsés választásért, mert tudjuk azt, hogy a fiatal lelkész méltó fia nagynevű derek atyjának.

Párbaj. Október hó 31-én d-u. 2 órakor kard-párbaj folyt le B-Gyarmaton gr. **Förgách** Antal vármegyei aljegyző és **Zubovich** Fedor huszárkapitány között. Erős, néhány másodpercnyi összeütközés után Zubovich Fedor súlyosabb vágást kapott a feje közepén. Az érdekes párbajnál gróf **Förgách** segédei voltak: **Simonyi** Dénes és **Ivánka** Oszkár; Zubovich segédei pedig: **Kosztolányi** Károly huszárkapitány és **Vidacs** János. Orvosok: dr. Kovács Sebestyén **Endre** és dr. **Szendró** Jenő. — Mint értesülünk, a párbaj után a felek nem nyújtottak egymásnak kezet.

Hymen. Kovács Antal s-tarjani városi aljegyző eljegyezte Huszár Margit kisasszonyt, Huszár Antal kedves leányát.

B-Gyarmaton az első polgári házasságot, mint lapunk október 27-iki számában már jeleztük, aznap kötötték meg **Scitovszky** János alispán előtt. Házassul felek voltak dr. Révész Dezső ügyvéd és özv. Kohn Arminné, Varsányi Gyula poéta nővére. Az aktus, melynél a megyeház termét a díszben megjelent násznép és érdeklődő polgárság csaknem egészen megtöltötte, egyszerűsége mellett is felettebb ünnepélyes volt. A jegyzőkönnyek aláírása és a tanusítvány atnyújtása után Scitovszky János alispán beszédet intézett a közönséghez. Örömmel teljesítem, ügymond, e házasságkötés körüli törvényes ténykedést már csak azért is, hogy kifejezést adhassak annak, mikép a törvények végrehajtásának minden vonalon érvényesülni s az előtt mindenkinek meghajolni kell. — De nemcsak e szempontot kívánom kiemelni, hanem megragadom az alkalmat, hogy a házasságjogról szóló 1894. XXXI. törvényt államiaságunk szempontjából méltatva üdvözöljem, mint olyant, mely mig egyrészt az egyenlőség nagy elvét ervényesítette, más részről a házassági jogszolgáltatást biztos alapokra fektette. Bizom abban, hogy az egyházpolitikait törvények, melyek intézkedése előtt az egyházi főhatóságok is kivétel nélkül bölcs mérséklettel s igaz hazafisággal meghajoltak, minden rázkódással nélkül fognak az életbe átmenni s nagyban hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a különböző vallású és nemzetiségű állampolgárok között a összetartozandóság érzetét felkeltve, magyar államiaságunk erős vára legyen. Így nyilatkozott meg annak idején vármegyénk közönsége s ebben az értelemben és szelzattal kell a hatóságoknak is a törvény végrehajtását szolgálni. Hangos eljenzesbe tört ki az alispán nyilatkozatára a közönség. Az eljáró alispán a házastelekek meg szerencsét kívánt s aztán a násznép a vármegyeházból az izraelita imaházba tért, hol a főbbi is megállotta a frigyét.

F. évi október 31-én ünnepelte reggeli isteni tisztelettel az ev. egyház a reformáció 378-szados évfordulóját. E napon történt ugyanis, hogy a wittenbergi vártemplom kapujára szögezte ki Luther az 6 95 pontból álló tetteit, a mivel tulajdonképp akadémiai vitát akart provocálni, de a mely pontok váratlan hatást keltettek mindenfelé. A reggeli isteni tisztelet főleg az iskolás gyermekeknek szólt s az ünnepélynek ma folytatása lesz.

Honvédságnak köréből. Szabó Lajos főhadnagy Budapestre helyezettett át, hol dandárségédhatszti szolgálatot fog teljesíteni. A novemberi előléptetés vármegyénk több fiának meghozta a várva-várt csillagot. Ugyanis **Ticsinszky** Lajos honvédhadnagy főhadnaggyá, **Furkas** Aladár, **Kacsokovics** Károly és **Szakall** Kálmán tiszthelyettesek hadnaggyokká léptettek elő. Fogadják őszinte gratulációinkat.

A balassa-gyarmati önk. túzóltó-egylet mai napon reggel 9 órakor a «Nemzeti iskola» termében közgyűlést tart, melynek egyik érdekes tárgya lesz a város által alkotandó úgynevezett **kötelező túzóltóság szabályrendelete** felett véleményét mondani.

Szegény iskolás gyermekek felruházása. B-Gyarmaton tizenegy év óta legelő jár a szegény gyermekek téli felruházásának emberbaráti munkájában az állami elemi iskola igazgatósága; november 1-én részeseitvén az arra érdemes gyermekeket jó öltözetekben. Az idén is 4 fiú- és 7 leánygyermek látott el teljes és jó téli öltözetrel. E felruházási ünnepen s nevezett iskola tanítótételén kívül jelen volt a község bírája,

ki aztán eljárás befejeztével jóindulatu alkalmi szavakat intézett a felruházott gyermekekhez és érdeme szerint kellőleg méltatta az áll. elemi iskola igazgatója és tanítótételének a segélyezés lehetőre tételre tekintetében kifejtett fáradozását. A derek „*Skarabeuszok*” sem igen késtek azonban ruhaadományaikkal, amennyiben az általuk felajánlott adományból ma délután fog 8 iskolás gyermek részesülni szintén teljes téli ruházatban. E felruházási ünnepély a városban 3 órakor tartatik meg **Hummer Ferenc** aljegyző hivatalos helyiségében, mivelhogy a tanács-terem ugyanakkor polgári házasság kötése céljából igénybe lesz vére.

Az új rend. Október 31-én bezárult az állami anyakönyvek vezetésének első s talán legnehezebb hónapja; reméljük, hogy vármegyénk összes tisztelt anyakönyvvezetői, ha munkamegfeszítéssel is, iparkodtak a bennük helyezett bizalomnak megfelelni, eleget tévén a törvények s az azok alapján hozott miniszteri rendeletek követelményeinek. A vármegye székhelyén **Balassa-Gyarmaton** felkerestük az anyakönyvvezetőt s tőle a következő eredményeket tudtuk meg: Házassági kihirdetés (helyben házassulandókat érdeklőleg) volt tíz, s miután a hirdetési szabályszerű határidő (19 nap) a legtöbb esetben már lejárt, a házasság megkötések november hava első felében foganatosíthatók lesznek. (Igy a mai napon kettő fog végbemenni.) Házassági bejegyzés volt október havában csak egy. Születési anyakönyvvezetés volt huszonhat és pedig fiú 13, leány 13, — 26. Római katolikus 15, ágostai evangélikus 4, evangélikus-református 3, izraelita 4; összesen 26. Ezek közül törvényes 24. Egy leányka a helybeli kir. törvényes-izraelita főhadnagy látott szomorú napvilágot. Haláleset volt összesen 21; ezek közül két vidéki, akik baleset folytán (vasutépítés s lövés aldozataként) hozattak be városi kórházunkba. A születési esetek tehát tizenházzal megegyeztek a halálozásokkal. Részletesen kitöltött «Statistikai lap» összesen 39 dbt lett november 1-én az országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatalnak Budapestre felküldve. Tanulság kedvéért óhajtanók, ha Losoncz városa, valamint a vármegye többi nagyközsége anyakönyvvezetői is hasonló kimutatásokat lennének szívesek lapunk útján a nyilvánosság elé juttatni.

Az időjárás jellege a múlt hét folyamán nedves, esős volt; október 29-én azonban egész nap verőfény ragyogott le reánk, valamint a halottak estejét jelző, Mindenszentek napján is; a kegyetes közönség tehát ki-mélte a szépséges idő. Ezenkívül is reméljük, lesznek még gyönyörű, őszutói napjaink.

A katonai lakbérosztályozás. A folyó évben meghozott 1895. évi 39. törvényezik az előbbeni törvénnyel szemben azt az újítást hozta be a többiek között, hogy a városok katonai lakbérosztályozása nem mint eddig 5 évre, hanem 10 évre alapítsák meg. Figyelmébe hozzuk ezt a b-gyarmati előjárásnak is.

Táncmulatság. A füleki casino javára, mint értesülünk, nov. 9-én a vasuti ebédlőben táncestélyt rendeznek.

Hibaigazítás. Lapunk múlt számában tévesen közöltett, mintha a belügyminiszter Nógrád-vármegyének a virilis bizottsági tagokról összeállított névjegyzékét megsemmisítette volna. Ennek ellenkezője áll.

Kiből áll a néppárt? Az «Esztergomi Közlöny», mely mindenben a bitoros hercegprímás intenczióit követi, egy elméleti cikket így fejez be: «Kiből fog tehát állni a néppárt?»: 1. Stréber káplánokból. 2. Világi élvezetekben megrokkant, szűk kehű és markú nagy urakból. 3. A világon minden pártprogrammal megalkudó képviselő-jelöttekből. 4. Fanatikus bigót banyákból. 5. Jámor sekrestyésekből. 6. Csuszapárti panszláv lutheránusokból és végül. 7. Orthodox zsidókból. Mar ezektől a kortesevtől csak még sem féljük a magyar népet, meg a szabadság diadalát se. «Lieb! Vaterland magst ruhig sein!»

Egyházmegyei hírek. Rozsnyó-egyházmegye káptalani helynöke Szekeres János cz. püspök és káptalani nagygyűlést a füleki esperesi kerületbe alesperessé **Fabrian** Kamil füleki-püspöki plébánost nevezte ki. Szilbert Lajos rappi és Puskas Róbert litkei káplánok; valamint Kaminszky Ágost és Neumann János divényi, illetve polonkai káplánok kölcsönösen helyet cseréltek. Litkei 2-ik káplánul Fekete Ferencz neveztetett ki.

* **Köhögés, rekedtség** és elnyálkásodásnál, a torok- és légzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe Egger kitűnő hatású mellpasztilláit. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban minden gyógyszerárban és nevesebb gyógyszerüzletben. Fő- és szétküldési raktár: **Egger A. és fia!** Nádor-gyógyszertára Budapeston, Váci körút 17. 268 1—30.

Fogorvosi rendelés B.-Gyarmaton. Med. dr. **Stein Ármin** orvos-sebész-tudor a Kossuth-utcában lévő lakásán ezentúl fogbetegek részére is rendel. **Foghuzás** kívánatra előzetes érzéstelenítés mellett. **Fogtömés** (cement-, amalgam-, arany plomba) a foggyógyászat jelenlegi tudományos nivóján, a modern fogtechnika eszközeivel. Mindennemű fogbetegek.

Gyászrovat.

Streisinger Jakab és családját súlyos csapás érte. Budapestben, október hó 21-én halt meg nevezetnek sógora: **Öri Józsefné**, szül. Hoffmann Jeanette. Ferjét, öt kk. árját, nagyszámú rokonságot borított gyászba.

Szerkesztői üzenet.

Prónay Péter urnak Nógr.-Berczel. Levelét kaptuk, de azt, mint lapunk irányával egyet nem értőt, nem közöltük. Egyéb kérélmét figyelembe vettük.

MENETREND

az (Esztergom-) P.-Nána—B.-Gyarmati vasútvonalon.

Érvényes 1895. évi október hó 1-től.

Állomások					
V. III.	V. III.	V. III.	V. III.	V. III.	V. III.
920	730	220	ind.	Budapestről	
545	900	400	"	Párk.-Nána ér.	800
602	917	417	"	Köhid-Gyarmat	744
617	932	432	"	Kéménd	731
629	944	444	"	Bény	720
641	956	456	érk.	Csata	707
653	1009	502	ind.	Zalaba	652
700	1022	515	"	Ipoly-Pásztó	640
725	1042	531	"	Bél	624
734	1052	540	"	Székely	612
751	1109	596	"	Visk	602
808	1124	611	"	Ipolyság	583
840	1151	637	"	Drégely-Palánk	562
903	1212	698	"	Ipoly-Vecze	536
915	1224	708	"	Dejtár	522
934	1245	727	érk.	B.-Gyarmat ind.	500
958	109	751	"	Budapestre	400

Megjegyzés: Az esti 6 órától reggeli óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve. — Bél és Ipoly-Vecze feltételes megállóhely.

Placzi gabonaárak.

1895. október 31.

Buza ...	570	590	Kukoricza ...	450	440
Rozs ...	540	560	Bab ...	750	8—
Arpa ...	450	560	Lencse ...	580	8—
Zab ...	5—	520	Lednek ...	8—	—
Széna ...	—	—	—	2—	—

Felelős szerkesztő: **Vannay Ignác.**

Köszén! ✕ Köszén!

Szauer Izidor bizományi és szállítási üzletében valódi és legfinomabb **fűtő porosz szén** métermázsája házhoz szállítva **1 frt 60 krért** kapható. Megrendelések a vasutnál levő irodában elfogadtnak és gyorsan, pontosan eszközöltetnek. 263. 2—3.

Árverési hirdetmény.

A b.-gyarmati **Weisz Károly**-féle magán-zálogház tulajdonosa ezennel közhírré teszi, hogy saját intézetében elzálogosított tárgyak és **1895. évi október hó 5-ig** lejárt s ez időn túl sem meg nem hosszabbított, sem ki nem váltott értékpapírok, arany, ezüst és egyéb értéktárgyak **1895. évi november hó 13-án d.-e. 9 órakor** az intézet helyiségében tartandó nyilvános árverésen eladtni fognak.

Megjegyeztetik, hogy a folyó **1895. évi november hó 1-ig** a meghosszabbítások árverési költésé nélkül eszközöltetnek, ezentúl azonban az árverés napjáig a kölcsön-összeg 2%-a fog árverési költség czimén szedetni.

Az eladandó tárgyak folyó száma:

478, 526, 64, 56, 81, 615, 52, 76, 77, 78, 96, 764, 856, 61, 922, 85, 96, 1002, 66, 94, 1191, 1215, 52, 60, 94, 1319, 69, 95, 1418, 1519, 1624, 67, 81, 97, 1712, 57, 76, 75, 1828, 72, 75, 82, 1917, 28, 47, 51, 77, 83, 85, 95, 2001, 05, 06, 10, 28, 29, 39, 63, 2108, 15, 17, 26, 31, 33, 37, 56, 60, 78, 83, 92, 2230, 40, 84, 94, 2358, 66, 78, 2401, 38, 48, 80, 82, 92, 95, 2511, 42, 63, 77, 87, 2624, 38, 40, 41, 42, 57, 2739, 47, 61, 2899, 15, 24, 41, 59, 63, 82, 95, 2942, 48, 62, 63, 66, 77, 79, 95, 96, 3028, 49, 84, 90, 95, 3108, 42, 49, 63, 64, 3200, 02, 03, 06, 09, 21, 27, 32, 40, 53, 54, 65, 83, 3302, 14, 24, 26, 28, 34, 49, 51, 55, 62, 63, 76, 83, 3417, 43, 74, 3507, 13, 15, 36, 37, 47, 56, 66, 75, 90, 3626, 74, 78, 81, 99, 3714, 25, 28, 34, 41, 47, 51, 63, 65, 66, 67, 76, 84, 90, 3810, 12, 29, 32, 41, 47, 49, 63, 77, 4006, 10, 95, 67, 68, 70, 75, 4106, 12, 23, 32, 45, 87, 4205, 49, 50, 71, 73, 74, 75, 85, 92, 93, 4332, 36, 41, 52, 62, 72, 78, 4411, 50, 56, 58, 78, 97, 99, 4501, 17, 24, 31, 60, 67, 77, 4601, 02, 27, 29, 44, 46, 47, 53, 66, 4702, 14, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 45, 50, 52, 56, 61, 69, 80, 93, 4800, 02, 45, 49, 61, 65, 68, 77, 89, 91, 4911, 22, 29, 47, 46, 65, 71, 78, 5003, 05, 38, 41, 64, 65, 66, 81, 96, 5105, 12, 19, 20, 24, 26, 41, 43, 45, 47, 49, 53, 57, 68, 69, 84, 85, 88, 97, 5216, 18, 20, 37, 38, 41, 46, 47, 58, 59, 63, 66, 73, 76, 79, 84, 85, 87, 5312, 41, 51, 61, 63, 73, 77, 76, 81, 82, 85, 90, 93, 5405, 09, 16, 17, 26, 36, 41, 53, 58, 59, 76, 80, 85, 91, 95, 5512, 22, 24, 28, 45, 72, 5604, 05, 10, 17, 21, 30, 38, 39, 46, 50, 51, 58, 79, 94, 5708, 10, 12, 17, 26, 34, 36, 40, 41, 61, 63, 70, 81, 84, 85, 86, 90, 98, 99, 5803, 04, 08, 13, 17, 24, 29, 32, 39, 40, 42, 54, 61, 62, 63, 64, 68, 84, 85, 88, 6025, 26, 27, 28.

Megjegyzés: Az árverés napján zálog-hosszabbítás nem fogadtatik el. 269. 1—2

Alt Adolf vaskereskedése B.-Gyarmaton.

ALT ADOLF

vaskereskedésében B.-Gyarmaton (Kossuth-utca), mindenkör kaphatók:

gőzcséplőgépekhez való consistent elsőrendű Tovot-féle kenőcs, kgr. I. o. 48 kr., II. o. 35 kr., III. o. 26 kr., továbbá ezen kenőcshez ezélszerűen, takarékosági szempontból is alkalmazható legújabb találmányú légnymű-sos, az egyes csapágyon könnyen elhelyezhető kenő készülékek (Schmirwasen) darabonként 4. sz. 2 frt 20 kr., 5. sz. 2 frt 80 kr-ért, nemkülönben kátrányfedőlemezpapírok tekercsenként (15 méter) 3. számú 1 forint 60 krajczár, 4. számú 1 frt 80 krajczárjával. 177 6—26

Alt Adolf vaskereskedése B.-Gyarmaton.

Jó kályha a házban fűdolog!

Alulírott **Balassa-Gyarmaton** letelepedvén, itt a régi posta-utcában, Radványi házában a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő

CSERÉP-KÁLYHA-MŰHELYT

rendeztem be; minél fogva képes vagyok bármily izlésű kályhákat és kandallókat a legkiválóbb színek és alakokban, avagy bármily más e szakba vágó cikket pontosan, gyorsan és jutányosan elkészíteni.

Takaréktűzhely-burkolatok fehér, szürke és kék színben a legolesőbb áron kaphatók. Ávult kályhák átrakását és javítását szintén jutányosan elvállalom. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

B.-Gyarmat, régi posta-utca 26. sz.

Pencs Ferencz, kályhámester.

Tessék árjegyzéket kérni!

**Bevásárlás részletfizetésre is
eszközölhető!**

SCHÖNFELD MIKSA,

kárp., sző. és szterilizált bútorkészítő B-Gyarmat,
a KOSSUTH-utcában.

Ajánlja dúsán felszerelt, jutányos árú rak-
tárát szilárd anyagból készített, modern izlésű,
különböző fa- és kárpitos bútorkészítésre egyen-
ként, mint szalonok, szobák, vendéglők és egyéni
helyiségek teljes berendezésére nézve. Dús választé-
k olajnyomatú és üvegre festett, kitűnő kivitelű,
tetszetős fal-, táj- és egyéb ábrázatú képekben,
fa- és aranyozott keretű tükrökben.

Gyermekkocsik, nemkülönben mindennemű
és méretű koporsók nagyválasztékú raktára.

Vidéki nagrandítók pontosan és lehetőleg gyors
szállításra.

Egy jó házba való és szívesen társasul azonnal felvétetik.
52—23 131.

Cserkőreg-eladás!

Alulírott erdőhivatal Hontvármegyében Felső-Nyék határában fekvő
+ 111. kat. hold nagyságú átlagban 20 éves Cserkőreg nevű tölgyfa er-
deje cserkőregért ajánlattétel mellett 1 úr közművezető utáni ár felajánlás
mellett eladásra bocsátja, fenntartan magának — tekintet nélkül az árra —
verőát árt elfogadni, kiben legtöbb bírtosítottakat lát, vagy az ár meg nem fe-
lelősege esetében az összes ajánlatokat is visszautasítja. Az erdő fele
1896-ban, másik fele 1897-ben használandó ki. Az egyik fele tett ajánlat-
hoz 500, mindkét fele teendő ajánlatához 1000 forint biztosíték csatolandó. Az
ajánlatok az erdőhivatal nevére bementve P.-Csábrághra utolsó
posta: Csábrágh-Városház legkésőbb 1895. évi november 30-áig
nyújtandók be. A többi feltételek ugyanott tudhatók meg.

Csábrágh erdőhivatal.

267. 1—5

Hazai ipar Balassa-Gyarmaton.

Gansel József és testvére cégnél
ezentűl szépes-iglóli, havasi és gyepvászon,
siffon, úgyszintén valódi szépeességi czérna-
damaszt asztalterítők s ágyneműek gyári
áron kaphatók.

Ugyanott legnagyobb választék:

érczkoporsók- és temetkezési kellékekben
170. 26—9.

Hazai ipar Balassa-Gyarmaton!

Hirdetmény.

A „B.-gyarmati takaré- és hitelintézet részvény-
társulat” igazgatósága 897/95. szám alatt hozott határo-
zatából kifolyólag közhírré teszi, miszerint az intézetük-
nél zálogba tett és 1895. évi október hó 1-én túl meg
nem hosszabbított, sem ki nem váltott értékpapírok, arany-,
ezüst- és egyéb értéktárgyak, részint az intézet hivatalos
helyiségében, 1895. november hó 27-én délután 2 1/2
órákor tartandó nyilvános árverésen, részint ez időn túl,
tözsdeszerűleg fognak eladatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverésig rendezendő és el-
árverezett kölcsönök után, árverési költség címén, a
kölcsönösszeg 2%-a fog szedetni.

Az eladandó értéktárgyakról kiállított zálogbárczák számai:

Arany- és ezüst-neműekről:

171, 193, 195, 213, 230, 237, 255, 257, 287, 289, 293,
295, 300, 306, 309, 312 és 313.

Értékpapírokról:

63, 124, 130, 156, 159, 163, 164, 169, 181, 182 és 192-ik
számú, bárczákra elzálogosított értékpapírok.
Balassa-Gyarmaton, 1895. október hó 28-án.

A „B.-gyarmati takaré- és hitelintézet
részvénytársulat” igazgatósága.

266. 1—2.

Hirdetmény.

A balassa-gyarmati takarékpénztár igazgatósága ezennel közhírré teszi, miszerint a balassa-gyarmati takarékpénztárnál zálogba
tett, s 1895. évi október hó 1-ig lejárt s ezen időn túl sem meg nem hosszabbított, sem ki nem váltott értékpapírok, arany, ezüst
és egyéb értéktárgyak részint a folyó 1895. évi november hó 11-én délután 2 órákor az intézet hivatalos helyiségében tartandó
nyilvános árverésen fognak eladatni, részint ez időn túl tözsdeszerűleg beváltatnak.

Megjegyeztetik, hogy a folyó 1895. évi október hó 15-ig a meghosszabbítások árverési költség szedése nélkül eszközöltat-
nak, ezentűl azonban az árverés napjáig a kölcsönösszeg 2%-a fog árverési költség címén szedetni.

Az eladandó tárgyak könyv- s lapszámai:

244 5—5

IV. 167. 301. 333. 356. 398.

V. 20. 41. 134. 137. 181. 200. 218. 249. 262. 298. 314. 348. 352. 426. 453.

VI. 3. 12. 14. 16. 17. 18. 22. 26. 29. 30. 31. 32. 41. 44. 52. 54. 55. 56. 57. 60. 66. 67. 70. 71. 72. 73. 74. 79. 86. 94. 96. 109. 114.

118. 119. 120. 126. 128. 133. 138. 140. 148. 152. 155. 161. 163. 172. 175. 177. 187. 188. 189. 191. 198. 203. 204. 208. 209. 211. 216. 217.

218. 219. 224. 225. 228. 230. 234. 237. 239. 240. 242. 243. 248. 252. 264. 265. 266. 268. 269. 273. 275. 280. 281. 287. 288. 292. 295. 304.

309. 312. 313. 315. 317. 318. 328. 229. 334. 338. 344. 349. 350. 352. 356. 358. 362. 371. 372. 378. 380. 392. 393. 394. 395.

VII. 6. 28. 35.

III. 41. 63. 65. 110. 119. 125. 127. 129. 131. 161. 168. 172. 182. 192. 193. 194. 196. 199. 200. 201. 203. 204. 206. 209. 219. 220.

228. 242. 250. 270. 272. 287. 288. 291. 294. 298. 300. 307. 309. 311. 312. 319. 320. 321. 322. 327. 330. 332. 333. 337. 356. 358. 378. s 1 drb.

200. sz. abonyi takarékpénztári részvény.

B.-Gyarmat, 1895. szeptember 26-án.

B.-GYARMATI TAKARÉKPÉNZTÁR IGAZGATÓSÁGA.